

Elise Naumann
elisena@gmail.com

Vår ref.: 2014/161

Deres ref.:

Dato: 16.03.2015

Henvendelse om SIGMA-prosjektet (2014/161)

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) er et rådgivende organ, som arbeider for å fremme god og etisk forsvarlig forskning. NESH er faglig uavhengig og avgjør selv hvilke saker komiteen tar opp til behandling. Uttalelser fra NESH er kun veiledende, og ikke bindende eller sanksjonerende i juridisk forstand. Forskere og forskningsinstitusjoner har et selvstendig ansvar for å sikre at forskningen er god og etisk forsvarlig.

Bakgrunn

NESH mottok 8. september 2014 en henvendelse fra Elise Naumann, tidligere stipendiat i arkeologi ved Universitetet i Oslo (UiO), vedrørende hennes befatning med prosjektet “Social Identity and Geographical Mobility – Archeological and scientific analyses of inhumation burials from the later Iron Ages” (SIGMA, 2008-2011). Prosjektet var ledet av professor Jan Bill ved Kulturhistorisk museum (KHM), UiO, og baserte seg på undersøkelser av humane levninger i gravmateriale fra yngre jernalder, som var oppbevart i De Schreinerske samlinger ved Avdeling for anatomi, Institutt for medisinske basalfag, UiO. Ytterligere to stipendiater var tilknyttet den tverrfaglige prosjektgruppen, og de tre stipendiatene nærmet seg materialet med ulike metoder og med ulik institusjonell forankring: Elise Naumann (Institutt for arkeologi, konservering og historie, Det humanistiske fakultet (IAKH, HF), UiO) utførte kjemiske isotop-analyser, Maja Krzewinska (Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Institutt for biovitenskap (MN, BIO),

UiO) foretok DNA-analyser, mens Elin Brødholt (KHM, UiO) foretok osteologiske undersøkelser av skjelettmaterialet.

Høsten 2012 oppsto det uenighet knyttet til en publikasjon av Naumann, som blant annet bygde på arbeidet til Brødholt. Et sentralt spørsmål var hvordan Brødholts bidrag skulle bli kreditert: Brødholt krevde å bli oppført som medforfatter, noe som Naumann og hennes medforfatter og biveileder T. Douglas Price, University of Wisconsin-Madison, ikke ville imøtekomme. Da kravet om medforfatterskap ikke kunne innfris, ønsket ikke Brødholt å gi fra seg funnene. Prosjektleder Bill ga derfor klarsignal for at det aktuelle materialet ble reanalysert av andre forskere slik at Naumann kunne bruke opplysningene i artikkelen, nå uten henvisning til Brødholt. Etter hvert som konflikten tilspisset seg ble både KHM og HF involvert, og i mars 2013 ble det klart at Brødholts sak skulle fremmes for Forskningsetisk utvalg ved UiO.

Rapporten fra Forskningsetisk utvalg forelå 23. november 2013. Utvalget legger til grunn at saken primært handler om bruk og kreditering av Brødholts analyseresultater og hvorvidt hun hadde krav på medforfatterskap. Utvalget tar imidlertid ikke stilling til dette spørsmålet, og dreier i stedet oppmerksomheten mot prosjektledelsen: «Det etiske ansvar for denne konflikt som her har oppstått må ligge hos ledelsen av SIGMA-prosjektet og mangelen på tydelighet i det samarbeidsprosjekt som var etablert.» Saken har opplagt vært belastende for begge stipendiatene, står det i uttalelsen, og de er blitt satt opp mot hverandre: «Utvalget vil mene at det påligger ledelsen av prosjektet og veilederne for begge stipendiater å søke [å] finne en løsning på den konflikt som har oppstått, og ikke la konflikten bli mellom stipendiatene slik som er skjedd i denne saken.» Blant annet vises det til en samarbeidsavtale mellom KHM og IAKH, og komiteen mener denne burde vært gjort kjent for prosjektdeltakerne på et tidligere tidspunkt. Det vises også til en tidligere uttalelse fra NENT, NESH og NEM i 2006, som nettopp understreket behovet for tydelige avtaler før prosjekter settes i gang, spesielt i forhold til juniorforskere og i tverrfaglige prosjekter.¹ Den enstemmige konklusjonen til komiteen er derfor entydig: «Forskningsetisk utvalg mener at slik saken har blitt håndtert fra ledelsen av SIGMA-prosjektet, er det begått en urett overfor stipendiat Elin Brødholt.»

---

¹ <https://www.etikkom.no/vart-arbeid/komiteenes-arbeid/Uttalelser/UtFEK090107/>

Siden Forskningsetisk utvalg kom med sin rapport i november 2013, har ledelsen ved UiO hatt ansvaret for å fremforhandle et forlik med Brødholt, som søkte kompensasjon på grunn av den belastningen saken har medført for henne. Først i februar 2015 kunne UiO bekrefte at det nå foreligger en signert avtale med Brødholt, og at denne saken er avsluttet.

Henvendelsen

Elise Naumann ser annerledes på saken. «Saken gjaldt i utgangspunktet en uenighet om medforfatterskap», skriver hun til NESH 8. september 2014, men hennes henvendelse er snarere rettet mot selve behandlingen av saken i Forskningsetisk utvalg ved UiO. Hun er spesielt kritisk til utvalgets leder, Svein Aage Christoffersen, som allerede tidlig i prosessen forsøkte å mekle frem et kompromiss i saken. Henvender mener at han opptrådte partisk, og at den påfølgende behandlingen i utvalget er problematisk. Det er altså ikke bare snakk om en annen side av saken, men om en annen sak på et annet nivå og med en annen adressat, nemlig Forskningsetisk utvalg og ledelsen ved UiO.

Lederen av utvalget, skriver Naumann i henvendelsen til NESH, «gjorde seg opp en mening om saken og ga konkrete råd til Brødholt på et tidspunkt der han kun hadde hørt versjonen til Elin Brødholt.» I følge henvender har han «aldri kommunisert med meg, verken pr telefon, pr mail eller på annen måte», og han «valgte å ta et klart standpunkt i saken og støtte Brødholt på et tidspunkt der Forskningsetisk Utvalg ikke var formelt involvert.» Når det gjelder selve spørsmålet om kreditering eller medforfatterskap, gjorde han seg opp «en vurdering av problemstillingen til tross for at han selv innrømmer å ikke ha faglig bakgrunn for det», og han «valgte å gå ut offentlig i Dagbladet og støtte Brødholts krav, uten å ha behandlet saken, uten grunnlag for å vurdere medforfatterskap fra et faglig ståsted, og før saken faktisk var forelagt Forskningsetisk Utvalg.» Videre ble også den formelle saksbehandlingen i utvalget ensidig og partisk, hevder hun, til tross for at lederen av utvalget ble kjent inhabil etter oppfordringer fra både KHM og HF. Like fullt skrev han en omfattende 16 siders dokument med sin redegjørelse for saken, som han oversendte utvalget med oppfordring om at hans redegjørelse var viktigst å lese. Henvender er spesielt kritisk til at dette dokumentet «ble lagt ved som del av saksdokumentene og har etter alt å dømme i stor grad blitt vektlagt når Forskningsetisk Utvalg har skrevet sin innstilling.»

Henvender mener derfor at rapporten fra Forskningsetisk utvalg har så mange feil og mangler at den ikke kan stå ved lag. Naumanns advokat påklaget derfor rapporten i et brev til universitetsdirektøren 5. desember 2013: «Som følge av de feil som her er påpekt kreves det derfor at rektoratet underkjenner rapporten ved ikke å ta den til etterretning.» I brevet fra advokaten vises det blant annet til UiOs egne «Regler for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet», fastsatt av rektor på fullmakt 31.12.05 og revidert 21.06.07. Her fremgår det at «Saksbehandlingen skal gjennomføres slik at den sikrer forsvarlig fremdrift og håndtering av den enkelte sak, beskytter både innklagede og innklager i samsvar med rimelige hensyn til personvern.» Et annet moment er prinsippet om kontradiksjon, slik det er formulert i UiOs egne regler: «En person som innklages for vitenskapelig uredelighet skal varsles om dette, gis rett til innsyn i grunnlaget for saken, og ha rett til å uttale seg, herunder ved å imøtegå påstander som er fremsatt (prinsippet om kontradiksjon).» Naumann mener altså at hun er berørt i saken og at hun derfor i henhold til regelverket burde vært involvert i prosessen. Denne henvendelsen ble imidlertid ikke imøtekommet i svaret fra universitetsdirektøren 15. januar 2014: «Universitetsledelsen har tatt Forskningsetisk utvalgs innstilling av 23. november 2013 til etterretning.» Det ble heller ikke gitt noen begrunnelse ut over at saken ikke angikk Naumann: «Vi kan imidlertid ikke se at Forskningsetisk utvalgs innstilling berører Elise Naumanns avhandling.»

Saken tok enda en vending sommeren 2014, da Brødholt via sin advokat sendte brev til relevante utenlandske tidsskrifter og advarte dem mot å trykke Naumanns artikler. Her ble det nettopp henvist til uttalelsen fra Forskningsetisk utvalg ved UiO: «The committee concluded on 23rd November 2013 that Ms. Brødholt had been subject to injustice by the project manager and research institution.» I de påfølgende avsnittene rettes det også skarp kritikk mot Naumann: «The actions carried out by certain individuals of the research group, and especially Ms. Naumann, are in my client's opinion a violations [sic!] of common research and publishing ethics.»

For Naumann skapte dette en uholdbar situasjon. Allerede i utgangspunktet var uttalelsen fra Forskningsetisk utvalg umulig å akseptere, men nå ble den samme uttalelsen brukt som begrunnelse for at forlagene ikke kunne trykke arbeidene fra hennes avhandling. Her trådte imidlertid ledelsen ved UiO støttende til og skrev en erklæring til det mest aktuelle forlaget hvor de tilbakeviste påstandene fra Brødholtts advokat: «As to the report from the Research Ethics

Committee at the University of Oslo of 23rd November 2013 stating that there in the SIGMA study has been wronged against Research Fellow Elin T. Brødholt, we cannot see that the report has this implications for Elise Naumann's publications that Lawyer John S. Gulbrandsen's letter suggest.»

Dette er noe av bakgrunnen for at Naumann henvendte seg til NESH 8. september 2014 for å få en forskningsetisk vurdering av saken. Henvender ber om 1) «at det gjøres en vurdering av hvorvidt behandlingen denne saken har fått hos Forskningsetisk Utvalg og dets leder kan karakteriseres som forsvarlig.» Henvender ønsker også 2) «en vurdering av hvordan Elin Brødholt bruker innstillingen fra Forskningsetisk utvalg samt en uttalelse fra skjelettutvalget i sine henvendelser til nasjonale og internasjonale tidsskrifter, og hvorvidt disse henvendelser representerer en forskningsetisk forsvarlig fremgangsmåte.»

Henvendelsen fra Naumann ble oversendt fra NESH til UiO 10. november 2014. Etter tilsagn om et snart forestående forlik mellom Brødholt og UiO, var planen å behandle henvendelsen på NESH-møte 5. desember 2014. Da forliket likevel ikke forelå, vedtok NESH å utsette behandlingen og avvente en endelig løsning ved UiO, som skulle foreligge medio januar 2015. Da det heller ikke på nyåret forelå ny informasjon fra UiO, besluttet NESH å behandle hevendelsen fra Naumann på møte 4. februar 2015. Først i ettertid av behandlingen kunne UiO opplyse om at det nå foreligger et forlik. Dette ligger også til grunn for denne endelige uttalelsen fra NESH.

Vurdering

NESH tar i sin vurdering utgangspunkt i at De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK), ifølge oppdraget fra Kunnskapsdepartementet, har som oppgave å være «en sentral kunnskapsformidler overfor forskere, forskningsinstitusjoner, myndigheter og allmenhet om forskningsetiske spørsmål og være en pådriver for debatt på området». FEK har også «ansvaret for at de forskningsetiske linjene til enhver tid er gode verktøy for å fremme god og etisk forsvarlig forskning». Vurderingen knytter an til NESH' [Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi](#), spesielt del D om «Forskingsamfunnet». NESH avgrensar sin uttalelse til den første problemstillingen i henvendelsen, da det andre spørsmålet i

stor grad er avledet av det første. Uttalelsen er altså ikke rettet mot Brødholt, Christoffersen eller andre enkeltpersoner, men mot behandlingen av saken i Forskningsetisk utvalg og senere hos universitetsledelsen. Saken har også generell interesse fordi den berører et overordnet spørsmål om forskningsinstitusjonenes ansvar for forvaltningen av forskningsetikk.

a) Kreditering og medforfatterskap

NESH legger til grunn at utgangspunktet for konflikten var en tvist om kreditering og medforfatterskap. Dette var premisset både for Christoffersens meklingsforsøk og for behandlingen i Forskningsetisk utvalg. Utvalget konkluderer veldig vagt i dette spørsmålet: «Forskningsetisk utvalg mener at de etiske spørsmål som saken reiser ikke kan løses ut fra en tolkning av de nevnte regler for medforfatterskap.» I stedet problematiserer de ledelsen av SIGMA-prosjektet.

NESH vil imidlertid vise til at det relevante fagmiljøet ved KHM allerede i møte 15. februar 2013 ga sin vurdering av saken (referatet fra møtet er lagt ved i henvendelsen fra Naumann til NESH). Her ble det fremlagt et forslag til kompromiss fra Naumann, og museet stilte seg bak hennes fremstilling: «Kulturhistorisk museum har vurdert den informasjonen som foreligger, og kan – med utgangspunkt i gjeldende forskningsetiske retningslinjer og internasjonale retningslinjer for medforfatterskap – ikke se at Elin Brødholt har dekning for sitt krav om medforfatterskap, men at et eventuelt bidrag bør krediteres og refereres til.» Brødholt var invitert til møtet, men sendte ikke inn sin redegjørelse i forkant og deltok heller ikke. Også lederen av Forskningsetisk utvalg var invitert, men kunne ikke delta. Det fremgår like fullt av hans redegjørelse til Forskningsetisk utvalg, med henvisning til referatet, «at det var enighet om at Brødholt ikke kunne være medforfatter på angjeldende artikkel og at de tilstedeværende støttet Naumanns forslag til kreditering i epost av 13.12.» NESH synes det er merkelig at Forskningsetisk utvalg i sin uttalelse velger å se bort fra denne konklusjonen fra fagmiljøet ved KHM.

Lederen av utvalget hadde allerede tidlig i prosessen slått fast at Brødholt både hadde krav på og burde være kreditert som medforfatter, slik det fremgår av hans redegjørelse: «Summa summarum mener jeg at medforfatterskap vil være en salomonisk løsning som ikke er til skade for noen. Brødholt vil få den kreditt hun har krav på, men hun vil ikke bli kreditert for mer enn

det kun har gjort.» NESH mener konklusjonen til utvalgslederen i stor grad er basert på hans egen vurdering av saken, ikke på faglige argumenter eller en forskningsetisk begrunnelse. At vurderingen kun er basert på den ene partens fremstilling, gjør ikke saken noe bedre. NESH mener denne vurderingen ikke er forskningsetisk forsvarlig. Det forskningsetiske spørsmålet er jo ikke om den salomoniske løsningen er til skade for noen, men om kravet til Brødholt er berettiget eller ikke, noe både Naumann og KHM bestrider.

Forskningsetisk utvalg er riktig nok rundere i formuleringene i sin rapport og unngår å ta direkte stilling i spørsmålet, slik det også fremgår av oppsummeringen: «Spørsmålet om kreditering av Elin Brødholt's analyser av dyrebensmaterialet, kan ikke alene løses ut fra de allmenne regler for medforfatterskap.» Det underliggende premisset er like fullt at Brødholt burde vært inkludert som medforfatter, slik det fremgår av kritikken rettet mot prosjektleder Bill: «Forskningsetisk utvalg vil stille spørsmål om ikke mer kunne vært gjort for å involvere Elin Brødholt i utarbeidelsen av den første artikkelen, slik at vilkårene for medforfatterskap kunne bli oppfylt.» Utvalget gir imidlertid heller ingen begrunnelse for hvorfor denne vurderingen av saksforholdene er riktig, eller hvorfor vurderingen til Naumann og KHM i spørsmålet om kreditering er feilaktig. Den salomoniske løsningen til Forskningsetisk utvalg er derfor mer forvirrende enn oppklarende. Samtidig, gitt at lederen av utvalget var kjent inhabil i saken, er det problematisk at hans vurderinger i så stor grad ble lagt til grunn for vurderingen av spørsmålet om kreditering og medforfatterskap.

I denne uttalelsen tar heller ikke NESH stilling til spørsmålet om medforfatterskap, etter som henvendelsen snarere er rettet mot behandlingen til Forskningsetisk utvalg. NESH kan imidlertid ikke se at utvalget i rapporten gir en tilstrekkelig faglig vurdering eller forskningsetisk begrunnelse for at Brødholt burde være tatt med som medforfatter. I følge «Mandat for Universitetet i Oslos forskningsetiske utvalg», fastsatt av universitetsstyret 13. september 2005, og revidert 21. juni 2007, skal utvalgets uttalelser «inneholde en begrunnet vurdering med konklusjon.» Etter NESH' vurdering synes ikke utvalgets påstand om at Brødholt burde vært tatt med som medforfatter å være tilstrekkelig begrunnet. NESH mener videre at det fremstår som en inngripen i forskningens frihet ([Punkt 3](#)) når Forskningsetisk utvalg hevder at Naumann burde ha inkludert Brødholt som medforfatter, uten at det grunnleggende forskningsetiske spørsmålet om kreditering og medforfatterskap faktisk er skikkelig utredet.

b) Universitetets ansvar

Uttalelsen fra Forskningsetisk utvalg legger ansvaret på prosjektlederen og på veilederne: «Det etiske ansvar for den konflikt som her har oppstått må ligge hos ledelsen av SIGMA-prosjektet og mangelen på tydelighet i det samarbeidsprosjekt som var etablert.» Også NESH mener det er viktig å sette søkelyset på den forskningsansvarlige institusjonen, ikke minst for å lette byrden for de to stipendiatene, som begge har lidd unødvendig belastning i saken. Samtidig vil NESH fastholde at institusjonen faktisk har et forskningsetisk ansvar, som går langt ut over vurderingene og handlingene til den enkelte prosjektleder eller veileder. Uttalelsen fra Forskningsetisk utvalg er utydelig når det gjelder fordelingen av roller og ansvar, samtidig som UiO i praksis blir fritatt for sitt overordnede institusjonelle ansvar for forskningsetikk.

Henvender har i brev til universitetsledelsen 5. desember 2013 fremsatt en rekke argumenter mot den formelle behandlingen knyttet til mandatet og virkeområdet til Forskningsetisk utvalg, inhabilitet, saksbehandlingsfeil, samt utvalgets faktiske vurderinger, som vanskelig kan stå uimotsagt. NESH mener derfor det er oppsiktsvekkende at Universitetsdirektøren i sitt tilsvarende ganske enkelt avviser Naumanns henvendelse på formelt grunnlag med påstanden om at innstillingen fra Forskningsetisk utvalg ikke berører Elise Naumanns avhandling. Poenget er at klagen fra Naumann ikke dreier seg om hennes avhandling, men om uttalelsen fra Forskningsetisk utvalg. Det faktum at Naumann som berørt i saken faktisk påklager uttalelsen, burde i seg selv være tilstrekkelig for en mer omfattende behandling hos universitetsledelsen. Og dersom påstandene som blir fremsatt i klagen faktisk skulle ha noe for seg, burde det være i Universitetets egen interesse å rydde opp i eventuelle uklarheter og feil umiddelbart.

I NESH' retningslinjer fremgår det at «Institusjonene må ta ansvar for at forskningsetiske retningslinjer følges. De må ha synlige prosedyrer for å håndtere mistanker og beskyldninger om brudd på retningslinjer, som ved å opprette uredelighetsutvalg, i egen regi eller i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner.» ([Punkt 4](#)) UiO har ganske riktig opprettet et Forskningsetisk utvalg i 2005, og revidert sine «Regler for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet» i 2007. Spørsmålet er om mandatet og reglene er tydelige nok, om de faktisk blir fulgt opp i behandlingen av enkeltsaker, og i hvilken grad vurderinger og begrunnelser bygger på tydelige premisser og anerkjente forskningsetiske retningslinjer. For eksempel opererer UiO i sine regler med én definisjon av «vitenskapelig uredelighet» som omfatter både brudd på

forskningsetikk og tilfeller av vitenskapelig uredelighet. I forskningsetikkloven fra 2007 er dette to ulike områder, hjemlet i henholdsvis §3 og §5, men to ulike tilnærminger: Rådgivende forskningsetikk og granskning av vitenskapelig uredelighet. En forskningsetisk forsvarlig forvaltning av forskningsetikk, jf. NESH' retningslinjer ([Punkt 4](#)), forutsetter at institusjonene tar ansvar for at forskningsetiske retningslinjer følges og at relevante utvalg har tydelige og transparente prosedyrer for saksbehandling. Ved UiO flyter forskningsetikk og vitenskapelig uredelighet sammen i ett Forskningsetisk utvalg, som har ett sett av regler for behandling av enkeltsaker med utgangspunkt i vitenskapelig uredelighet.

I NESH' retningslinjer fremgår det videre at forskningsetikken stiller krav både til individer og institusjoner når det gjelder formidling og håndheving av forskningsetiske normer:

«Institusjonene skal legge til rette for opprettholdelse og utvikling av god forskningsskikk. De må formidle forskningsetiske retningslinjer til sine ansatte og studenter, og sørge for opplæring i forskningsetikk og relevante rettsregler som regulerer forskning» ([Punkt 4](#)). Mer spesifikt, i del D om «Forskingsamfunnet», fremgår det at «Universiteter og høyskoler har et særskilt ansvar for at studenter og andre får opplæring i redelighetsnormer» ([Punkt 27](#)). Selvsagt har veiledere og prosjektledere et spesielt ansvar i forhold til de forskningsetiske problemer som deres studenter eller medarbeidere stilles ovenfor ([Punkt 34](#)). Det holder for eksempel ikke at det foreligger avtaler som regulerer roller og ansvar i et prosjekt, som i SIGMA-saken, all den tid prosjektmedarbeiderne ikke er informert om avtalen og innforstått med avtaleteksten. Like fullt er det helt grunnleggende at ikke bare de ansatte, men også institusjonene har et forskningsetisk ansvar.

Konklusjon

I SIGMA-saken er både Brødholt og Naumann skadelidende parter. Forskningsetisk utvalg ved UiO plasserer mye av ansvaret på prosjektleder og veiledere. NESH vil tilføye at også UiO som institusjon har et selvstendig ansvar, som i liten grad har vært berørt i saken. Naumanns henvendelse har påvist en rekke svakheter ved UiOs saksbehandling. I uttalelsen fremgår det for eksempel ikke hvilke premisser eller forskningsetiske retningslinjer som ligger til grunn for vurderingen eller hvilke saksbehandlingsregler som er fulgt. Det finnes heller ingen oversikt over sakens dokumenter, selv om dette er et krav ifølge UiOs egne regler for behandlingen av slike

saker.² NESH vil derfor anbefale at UiO går gjennom sine rutiner, regler og retningslinjer for behandlingen av forskningsetiske enkeltsaker, ikke minst for å tydeliggjøre institusjonens eget ansvar.

NESH mener det er positivt at UiO endelig har kommet til et forlik med Brødholt. Samtidig er det viktig at også Naumanns side av saken får en forskningsetisk forsvarlig behandling. Det er positivt at UiO allerede, i et brev til ett tidsskrift, har oppklart hvilke konklusjoner som rettmessig kan utledes fra rapporten til Forskningsetisk utvalg. Samtidig er det ikke tilstrekkelig all den tid rapporten er så uklar og Naumann ikke vet hvilke andre tidsskrifter som har mottatt liknende henvendelser. NESH anbefaler derfor at UiO endelig og utvetydig kan slå fast at Naumann ikke kan holdes ansvarlig for den urett som er begått mot Brødholt. På den måten kan UiO som ansvarlig institusjon også rydde opp i den urett som er begått mot Naumann.

Uttalelsen er enstemmig.

Med vennlig hilsen

Bjørn Hvinden (e.f.)
Komitéleder, NESH

Vidar Enebakk
Sekretariatsleder, NESH

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi: Elin Brødholt, Forskningsetisk utvalg og Universitetsdirektøren, UiO.

---

² Dette har også tidligere blitt påpekt i en uttalelse fra Granskningsutvalget (2010/172) datert 12. oktober 2012: «Det er utvalgets mening at UiO på enkelte punkter har brutt sine egne interne «Regler for behandling av enkeltsaker knyttet til vitenskapelig uredelighet». Brudd på reglene kan potensielt være til skade for de involverte.»